

Tilintarkastusyhteisön valinta sekä hallintosäännön muutosesitys

HAL 13.04.2021 § 95

Valmistelija

Vs hallintolakimies Vilma Kiilunen ja vt hankintajohtaja Anne Harjunpää

Soiten hallitus on tuonut esille kokouksessaan 8.2.2021 39 §:n kohdassa 6 sen, että tarkastuslautakunta ei ole käynnistänyt tilintarkastusyhteisön kilpailutusta eikä vuodelle 2021 ole voimassa olevaa sopimusta tilintarkastusyhteisön toiminnasta.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja on ilmoittanut suullisesti, ettei tarkastuslautakunta aio käynnistää tilintarkastusyhteisön kilpailutusta. Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ei ole 6.4.2021 mennessä antanut pyydettyä kirjallista selvitystä asiassa. Näin ollen hallituksen 8.2.2021 kokouksessa toteama tilanne on edelleen olemassa. Tarkastuslautakunnan pöytäkirjoista ei löydy mainintaa tilintarkastusyhteisön valinnasta vuoden 2018 jälkeen.

Lainsäädäntö ja määräykset

Kuntalain 121 §:n 2 momentin 1.-kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on ”valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat”.

Kuntalakiä koskevassa hallituksen esityksessä 268/2014 edellä mainitun §:n osalta on kirjattu seuraavasti: ”.. Tarkastuksen järjestämistä koskeviin tehtäviin sisältyisi muun muassa tilintarkastajan valintaa koskevan tarjouskilpailun järjestäminen ja ehdotuksen teko valtuustolle sekä tilintarkastussopimuksen noudattamisen valvonta.”

Kuntalain 122 §:n 1 momentin mukaan ”valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön. Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastaja toimii tehtävässään virkavastuulla”.

Kuntalain 122 §:n 3 momentin mukaan ”tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten”.

Soiten hallintosäännön 117 §:n mukaan: ”Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden JHTT-tilintarkastajan ja yhden JHTT-varatilintarkastajan tai JHTT-yhteisön. Tilintarkastaja valitaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö.”

Kuntalain mukaan tilintarkastuksen tulee suorittaa nimenomaan tilintarkastusyhteisö. Soiten hallintosäännössä on tarpeettomasti viitattu mahdollisuuteen valita tilintarkastusta varten JHTT-tilintarkastajan ja -varatilintarkastajan. Soiten hallintosääntö ei ole muutoin ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Kuntaliiton johtavan lakimiehen mukaan tarkastuslautakunnalla ei ole lainsäädännöllistä eikä hallintosäännön mukaista estettä kilpailutuksen käynnistämiseksi.

Epäselvyyttä on erityisesti aiheuttanut se, minkä valtuuston valitsema tarkastuslautakunta käynnistää tilintarkastusyhteisön kilpailutuksen sekä milloin kilpailutus käynnistetään. Lainsäädännössä ei ole tähän yksiselitteistä vastausta eikä Soiten hallintosääntö ota siihen suoraa kantaa. Tilannetta on selvitetty yhteistyössä Kuntaliiton johtavan lakimiehen kanssa. Kuntaliitosta saadun ohjeistuksen mukaan "(u)usi tarkastuslautakunta tekee päätösehdotuksen valtuustolle vanhan tarkastuslautakunnan käynnistämisen kilpailutuksen pohjalta". Kunnan hyvän hallinnon - perusteiden toteuttamiseksi valmistelu on perusteltua aloittaa nykyisen tarkastuslautakunnan toimesta. Asian ennakoiva valmistelu uudelle valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle on erityisen tärkeää tässä tilanteessa kunnallisvaalien siirtymisen vuoksi.

Kuntaliiton internetsivustolla julkaistun ohjeistuksen mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää tilintarkastajan valintaa koskeva tarjouskilpailu ja tehdä valtuustolle ehdotus valittavasta tilintarkastusyhteisöstä sekä tilintarkastussopimuksen noudattamisen valvonta.

Tilintarkastusyhteisön tilanne vuonna 2021

Yhtymävaltuusto on kokouksessaan 29.5.2017 § 27 valinnut BDO Audiator Oy:n tilikausien 2017 – 2018 tarkastusyhteisöksi. Valinta koski tuolloin vain kahta vuotta olettamuksella, että kuntayhtymän toiminta päättyy 1.1.2019 ja jatkuu sen jälkeen maakuntahallinnon organisaation alla. Tarkastuslautakunnan esityksen ja valtuuston päätöksen mukaan tuolloin oli tarkoituksenmukaista jatkaa tilintarkastuspalvelujen hankintaa vuodelle 2019 sekä optio vuodelle 2020 suoraan hankintana nykyisen tilintarkastusyhteisön kanssa.

Soitessa ei ole siten voimassa olevaa tilintarkastusyhteisön sopimusta vuodelle 2021 eikä option käyttömahdollisuutta ole vuodelle 2021.

Tilintarkastusyhteisön suoraan hankintapäätöksen tekee valtuusto tarkastuslautakunnan esityksestä.

Hallintosäännön muutosehdotus

Vaikka nykyinen hallintosäännön kirjaus ei estä uuden tilintarkastusyhteisön kilpailutuksen valmistelun käynnistämistä, on tarkoituksenmukaista esittää, että osittain vanhentunut

hallintosäännön § 117 päivitetään vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Vanha hallintosääntö § 117:

”Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä **toimikauttaan vastaavien vuosien** hallinnon ja talouden tarkastamista varten **yhden JHTT-tilintarkastajan ja yhden JHTT-varatilintarkastajan tai JHTT-yhteisön**. Tilintarkastaja valitaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö.”

Uusi hallintosäännön § 117:

”Valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan esityksestä **tilintarkastusyhteisön**. **Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.**

Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö.”

- Toimitusjohtajan esitys
1. Hallitus saattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan tietoon sen, ettei kuntayhtymällä ole järjestetty hankintasopimukseen perustuvaa tilintarkastustoimintaa vuodelle 2021. Hallitus esittää näkemyksensä, että tilintarkastusyhteisön valinta vuodelle 2021 tulisi toteuttaa kiireellisesti.
  2. Hallitus esittää näkemyksensä, että seuraavan valtuustokauden tilintarkastusyhteisön kilpailutusprosessi tulisi käynnistää kiireellisesti tarkastuslautakunnan toimesta kuntayhtymän hyvän hallintotavan toteuttamisen mahdollistamiseksi.
  3. Hallitus päättää esittää valtuustolle, että hallintosäännön § 117 muutetaan seuraavaan muotoon:
”Valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.
Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö.”
- Päätös
- Jäsen Jaana Kallio esitti kohdan 1 osalta, että sana ”kiireellinen” korvataan sanalla ”välittömästi”. Esitys raukesi kannattamattomana.
- Hallitus päätti hyväksyä kohdat 1.-3. yksimielisesti.

Hallituksen esitys valtuustolle

Päätösesitys

1. Hallitus saattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan tietoon sen, ettei kuntayhtymällä ole järjestetty hankintasopimukseen perustuvaa tilintarkastustoimintaa vuodelle 2021. Hallitus esittää näkemyksensä, että tilintarkastusyhteisön valinta vuodelle 2021 tulisi toteuttaa kiireellisesti.

2. Hallitus esittää näkemyksensä, että seuraavan valtuustokauden tilintarkastusyhteisön kilpailutusprosessi tulisi käynnistää kiireellisesti tarkastuslautakunnan toimesta kuntayhtymän hyvän hallintotavan toteuttamisen mahdollistamiseksi.

3. Hallitus esittää valtuustolle, että hallintosäännön § 117 muutetaan seuraavaan muotoon:

”Valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten.

Kuntayhtymän tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi on valittava kuntayhtymän tilintarkastusyhteisö.”

Päätös

Valtuusto päättää yksimielisesti muuttaa käsiteltävän asian otsikon seuraavanlaiseksi: ”Tilintarkastusyhteisön valinta sekä hallintosäännön muutosehdotus”.

Valtuusto päättää merkitä tiedoksi kohdat 1.-2. sekä hyväksyy kohdan 3.